

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΣΗΦ Ο ΕΚ ΚΡΗΤΗΣ

Μεταξύ των πολλών εκκλησιαστικών κειμηλίων, τα οποία μετεκόμισαν εις Ζάκυνθον οι πρόσφυγες Κρήτες το έτος 1669, το και πολυτιμότερον ήτο το λείψανον του Οσίου Ιωσήφ του Σαμάκου.

Εγεννήθη εις το χωρίον των Κεράμων της Σητείας της Κρήτης περί το 1440.

Προσελήφθη εις την υπηρεσίαν της εν Δερματά του Χάνδακος μονής του Ευαγγελιστού Ιωάννου, όπου εξεδήμησεν εις Κύριον την 22αν Ιανουαρίου 1511.

Το λείψανον του Οσίου μετεκόμισεν εις Ζάκυνθον, την 29^{ην} Αυγούστου 1669, ο Κρης ιερέυς Αντώνιος Αρμάκης και κατέθεσεν εις την μονήν καλογραίων του Αγίου Ιωάννου Μαντινείου, εις θέσιν Ξεροβούνια του χωρίου Γαιπάνιον.

Το έτος 1915 το λείψανον κατετέθη εις τον εν Γαϊτανιώ Ναόν του Παντοκράτορος, εκθήμενον εις προσκύνημα την 29 Αυγούστου, οπότε και ληπανεύεται ανά το χωρίον.

ΕΙΚΑΔΙ ΙΩΣΗΦ ΘΕΟΡΗΜΩΝ ΕΚΘΑΝΕ ΔΕΥΤΕΡΗ.

ΟΥΤΟΣ ο Όσιος Πατήρ ημών Ιωσήφ, ήτο γέννημα και θρέμμα της περφημού Νήσου Κρήτης, από ένα χωριό Κεράμων καλούμενον, ευσεβών γονέων υός, και ελθών εις ηλικίαν δεκτικήν μαθήσεως, εδόθη από τους γονείς του εις ένα διδάσκαλον θεοσεβέστατον και σεβάσιμον πνευματικόν Πατέρα, οπού εκατοικούσεν εις ένα Μονήδριον του Αγίου ενδόξου και πανευφήμου Αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου, επονομαζόμενον παρά τοις πολλοίς του Δερματάνου, κείμενον εις τα παραθαλάσσια μέρη εις την Χώραν Χανδάκου, από τον οποίον διδασκόμενος όχι μόνον τα γράμματα, αλλά και τα καλά και θεάρεστα ήθη, έμαθεν εις ολίγον καιρόν όσα ήσαν αρκετά εις την σωτηρίαν του, και ούτως αναγιγνώσκων καθ' εκάστην τα βιβλία της Εκκλησίας μας, εγνώρσε την πλάνην του κόσμου και ματαιότητα, και μισήσας όλα τα προσωρινά και φθειρόμενα πράγματα του βίου τούτου, εποθύσε τα αιώνια και άφθαρτα αγαθά του Ουρανού· όθεν και εδόθη όλως δί' όλους εις το να αγωνίζεται με μεγάλην προθυμίαν εις τας εναρέτους πράξεις, είχε δε και εργόχειρον την καλλιγραφίαν· οι δε γονείς αυτού βλέποντες την θεοσεβειαν και αρετήν του υιού τους, μεγάλως εφραίνοντο, και εδόξαζον τον Θεόν. Άλλ' επειδή και μετά ολίγον καιρόν ετελεύτησαν οι γονείς του, έγινεν ούτως κληρονόμος εις όλα

τους τα υπάρχοντα, ωσάν οπού άλλο τέκνον δεν είχαν άλλ' όμως ο Μακάριος δεν ενικήθη παντελώς από αυτά, και με όλον οπού ήσαν αρκετά, αλλά με την βουλήν του πνευματικού του Πατρός και Διδασκάλου, τα εδιαμοίρασεν όλα ελεημοσύνην εις τους πτωχούς, και μένωντας ελεύθερος από αυτά, ευρίσκετο εις την υποταγήν του γέροντός του με μεγάλην ταπείνωσιν, και καταδαμάζωντας το σώμα του με νηστεϊαν υπέρμετρον, με αγρυπνίαν, με γονυκλισίας αμετρήτους, και με προσευχήν αδιάλειπτον, ενίκα τας βίας της φύσεως με ολίγον ψωμί νερόν, και με ολίγον ύπνον, και απλώς ειπείν κάθε λογής άσκησιν και εγκράτειαν εμεταχειρίζετο, γενόμενος όλως δί' όλου σκεύος καθαρόν του Παναγίου Πνεύματος· και το παράδοξον ήτον, ότι και των θορύβων και παραχών του κόσμου, εκαταπάτησεν όμως όλας τας πανουργίας του δαίμονος, ώστε οπού και οι ασώματοι Άγγελοι εξεπλάγησαν.

Λοιπόν ο πνευματικός του Πατήρ βλέπωντας αυτόν οπού επρόκοπεν ημέραν εξ ημέρας εις τους αγώνας της ασκήσεως, και ανέβαινεν από αρετήν εις αρετήν, τον έκαμε Καλογηρον, και τον ένδυσε το θεϊον και αγγελικόν σχήμα των Μοναχών· και όχι μόνον τούτα, αλλά δοκιμάσας αυτόν ικανόν καιρόν, έκρινε να τον ανεβάση και εις το αξίωμα της Ιερωσύνης ως άξιον πέμψας αυτόν δια γράμματος του εις τον Αρχιερέα του τόπου εκείνου· ος τις ιδών αυτόν, και θαυμάσας την σύνεσίν του, τα ήθη του, και την άκραν ταπείνωσιν, τον χειροτόνησε κατά τάξιν Ιερέα μετά χαράς μεγάλης, και τον έστειλε πάλιν εις τον γέροντά του· ο οποίος τον εδέχθη με πολλήν χαράν, και άμετρον ευφροσύνην· και διδάξας αυτόν όλα τα επιηδεύματα της Ιερωσύνης, έπαυσεν αυτός της Θεϊας Ιερουργίας ως γέρων, και άρχισε πλέον ο Ιερός Ιωσήφ να εκτελή άμέπτως και καθαρώς την θεϊαν Λειτουργίαν. Αλλά δεν επέρασε πολύς καιρός εν τω μεταξύ, και ο πνευματικός του Πατήρ, ασθενήσας ολίγον, και γνωρίσας τον θάνατόν του, προσκάλεσε τον Όσιον Ιωσήφ, και του είπε ταύτα· εις εμένα μεν, ώ τέκνον, έφθασεν ο καιρός της εμής τελευτής, και υπάγω εκεί οπού απολαμβάνει κάθε ένας κατά τα έργα του· συ δε πρόσεχε καλώς, να φυλλάτης με πολλήν επιμέλειαν τον εαυτόν σου και το ποιμνιόν σου, διότι έχεις να δώσης απολογίαν εις τον δίκαιον Κριτήν δί' αυτό· να προσεύχεσαι αδιαλείπτως· να απερνάς την ζωήν σου ήσυχον και αφιλόνηκον· να μην αφήνης ποτέ την Ακολουθίαν σου και τον Κανόνα σου· να επιμελήσαι τους πτωχούς· να βοηθάς όσον δυνάσαι τας χήρας, και τα ορφανά· να παρηγορής με κάθε λογής τρόπον εκείνους οπού ευρίσκονται εις θλίψεις και εις συμφοράς· και εις καιρόν οπού εκτελείς την θεϊαν Λειτουργίαν, να έχης όλον τον νουν σου προσκολλημένον εις τον Θεόν τον μέγαν Αρχιερέα. Κάμε ακόμη και την μικράν μου ταύτην παραγγελίαν, μοίρασαι εις τρία μερίδια τα

υπάρχοντά μου, και το ένα μεριδιον στείλε το εις το Άγιον Όρος του Άθωνος, το άλλο εις το Άγιον Όρος του Σνά, και το εναπολειφθέν έχετο εις διατροφήν ειδικήν σουσ πλην από το μέσον των δύο μεριδίων διάδος και εις τους ενδεείς και πτωχούς· ταύτα ειπών, και ευξάμενος προς τον Θεόν υπέρ αυτού, απήλθε προς Κύριον.

Ο δε Ιερός Ιωσήφ λυπηθείς πολλά δια την ορφανίαν του πνευματικού του Πατρός, και κλαύσας επ' αυτόν όσον έπρεπε τον εκήδευσεν ευλαβώς· έπεπα επήγεν εις τους Αγίους Τόπους, και προσκυνήσας αυτούς, εμοίρασε τα υπάρχοντα του γέροντός του κατά την εντολήν του, και ούτως υπέστρεψε πάλιν εις την Κρήτην, εις το προρρηθέν Μονήδριον του Θεολόγου, και εκεί ηγωνίζετο πάλιν τους αγώνας της ασκήσεως με περισσοτέραν προθυμίαν, μεταχειριζόμενος πάσαν θεάρεστον πράξιν, και προ πάντων την προς τον πλησίον αγάπην, ώστε οπού εις ολίγας ημέρας έδωκεν εις τους ενδεείς και όλον το μεριδιον οπού τον άφησεν ο γέροντάς του εις διατροφήν ειδικήν του, και εκαταστάθη ύστερον τόσον πτωχός, οπού δεν είχε μηδέ την καθημερινήν ολίγην εκείνην τροφήν. Και πολλάκις επήγεναν πτωχοί εις αυτόν ζητούντες ελεημοσύνην, και μην έχοντας να τους δώση, ελυπείτο με υπερβολήν· άλλ' ο Κύριος ημών οπού ερευνά τας καρδιας των ανθρώπων, βλέπωντας αυτόν λυπούμενον, ενήργει δια της Θείας του Χάρπος, και ευρίσκοντο ψωμιά μέσα εις την σπυριδα του Οσίου, και έδιδεν εις τους πτωχούς, και ετρέφετο και αυτός· και ας μην απιστή τνάς εις τούτο, ότι ο Κύριος ημών ούτως ειπεν εις τον Θεόν του Ευαγγέλιον. «Απείτε και δοθήσεται υμίν· ζητείτε και ευρήσετε·» κρούετε και ανοιγήσεται υμίν·» και πάλιν δια του Προφητάνακτος. «Επίρριπον επί Κύριον την μέριμναν σου, και αυτός σε διαθρέψει.» Οπόταν δε ιερουργούσε ο Μακάριος, τας προσφοράς οπού του έφερναν, τας εμοίραζεν εις τους πτωχούς. Και πολλάκις επήγαινε νύκτα βαθείαν εις τας θύρας των πτωχών, και τους έρριπτε κρυφίως τα χρειαζόμενα, και με πολλήν σπουδήν εγύριζεν οπίσω δια να μη τον ιδή τνάς· διότι μαθών από τον Κύριον, το, «Μη γνώτω η αριστερά σου, τι ποιεί η δεξιά σου·» και το «Ο ελεών πτωχόν δανειζει Θεώ·» δεν έπαυεν από το να επιμελήται τους πτωχούς νύκτα και ημέραν· και πολλάκις οπού δεν είχε τίποτε να τους δώση, εζήτει δανεικά και τους έδιδεν. Επισκέπτετο δε και τους φυλακωμένους, και τους ασθενείς, μάλιστα τους λωβούς, και τους ενδεείς έδιδε την ελεημοσύνην· μαθών δε και από το ρητόν του Αποστόλου, ότι πρέπει να υποτασσώμεθα εις τους Άρχοντας του τόπου, και του απέδιδε την πρέπουσαν τιμήν.

Έναν καιρόν κατά την σεβάσιμον Εορτήν του ενδόξου Αποστόλου Ιωάννου του Θεολόγου, επρόσφεραν οι Χριστιανοί εις τον Ναόν του πλήθος πολύ προσφορών, τας οποίας διεμοίρασεν ο Όσιος όλας εις τους πτωχούς, και το εσπέρας την αυτήν ημέραν δεν είχε ουδεμίαν, αλλά από άλλον επήρεν ολίγον ψωμί και έφαγεν. Άλλο τε συνέβη εν τη τοιαύτη Εορτή, να προσφέρουν οι Χριστιανοί εις τον Ναόν, λαμπάδας και θυμιάματα και άλλα τοιαύτα πολλά, προσφοράν δε μηδεμίαν· και όταν έφθασεν ο καιρός της Θείας Λειτουργίας, βλέπωντας ο δωρισμένος υπηρέτης, πως δεν έχουν προσφοράν, εις το να εκτελέσουν την Θείαν Μυσταγωγίαν, επήγεν εις τον Όσιον, και του λέγει· Πάτερ τιμιε, ο καιρός της Λειτουργίας έφθασε, και προσφορά δεν είναι, όθεν πρόσταξόν με τι να κάμω. Και εκείνος του απεκρίθη κατά την Αβραμιαίαν εκείνην φωνήν και πίστην. «Θεός όψεται εαυτώ προσφοράν, τέκνον, εις θυσίαν εαυτού·» και μετ' ολίγον του λέγει, έμβα τέκνον, εις το δεξιόν σου μέρος, και θέλεις εύρη το ζητούμενον, με την Χάριν του Χριστού μου· και εμβαίνωντας ο Διακονητής εις το Άγιον Βήμα, και στραφείς προς το μέρος το δεξιόν αυτού, βλέπει, ώ του θαύματος! όχι μίαν μόνην προσφοράν, αλλά πολλές, μεγάλας τε και καλάς σωρευμένας, και με μεγάλην φωνήν εκήρυττεν εις τους παρόντας το γενόμενον· ο δε Όσιος επιπμήσας αυτόν, και προστάζωντάς τον να σιωπήση, άρχισεν ευθύς να εκτελή την Θείαν Λειτουργίαν, με αγαλλίασιν της ψυχής του, και με ευχαριστίαν προς τον Θεόν· αφού δε ετελείωσε τη Λειτουργίαν, εδαιοίρασε τας προσφοράς εκείνας εις τους πτωχούς, καθώς είχε συνήθειαν να κάμνη πάντοτε, εις δόξαν Θεού του ποιούντος μεγάλα και θαυμαστά, ένδοξά τε και εξάισια, ων ουκ έστιν αριθμός.

Ούτος ο Όσιος Πατήρ ημών Ιωσήφ έχοντας χρείαν αναγκαίαν εις άλλον τόπον, εκίνησε να υπάγη εις αυτόν, και απερνώντας από τας κατοικίας των Εβραίων, συνέβη να είναι εις τον δρόμον μερικοί Εβραίοι, οι οποίοι εμετάγγειζαν κρασί από ένα αγγείον εις άλλο, και ιδόντες αυτόν από μακράν, εβουλεύθησαν να τον περιπαξουν, και με κοινήν γνώμην έλαβεν ένας από αυτούς ποτήριον εις τας χείρας του, και γεμιζωντάς το κρασί, το έδωκεν εις τον Όσιον, ειπών αυτώ, πιε Πάτερ το κρασί τούτο. Ο δε χωρίς καμμίαν συς όλην εδέχθη το ποτήριον εκ της χειρός του Εβραίου, και σφραγίζωντάς το με το σημείον του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού εν τω ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, έπιεν εξ αυτού ολίγον, και το επίλοιπον το έχυσε μέσα εις το αγγείον οπου ήτον όλον το κρασί· ιδόντες οι Εβραίοι το γενόμενον, εφώναξαν κατά την συνήθειάν τους, και κάμνοντες ταραχήν μεγάλην, εζήτουν από τον Όσιον την τιμήν όλου του κρασιού, ωσάν οπου αδικήθηκαν τάχα από αυτόν. Ο

δε Ἄγιος περιπαίζωντάς τους, φρονίμως και εις καιρόν αρμόδιον, ἔλεγε την αλήθειαν, ὅτι δεν τους ἔκαμε καμμίαν ζημίαν, και δεν πρέπει να του ζητούν τίποτε, αλλά μάλιστα να τον ευχαριστούν ὅτι ευλόγησε το κρασί τους, επειδή αυτοί ἦσαν ἀμέτοχοι ἀπό ευλογίαν. Λοιπόν με το να ἔγινε μεγάλη φιλονεικία ἀναμεταξύ του Οσίου και των Εβραίων, επειδή ἐπαραστάθησαν ἐκεῖ Χριστιανοί, και τον μεν δίκαιον ἐλευθέρωσαν ἀπό τας φωνάς και την ταραχήν αὐτῶν, ἐκείνους δε τους ἐπερίπαζαν καθὼς ἔπρεπε ἄμην ὑποφέροντες ἐκεῖνοι τον ἐμπαγμόν, ἐπρόσδραμον εις τον Δούκα της Πόλεως ἐγκαλοῦντες τον Ὅσιον, πως τους ἠδίκησεν ὁ δε Δουξ πέμψας ἐπροσκάλεσεν αὐτόν, και τον ἠρώτησε, δια ποίαν ἀπίαν τον ἐγκαλοῦν ἐκεῖνοι; Ο δε Ἄγιος ἀπεκρίθη λέγων ἄ ἐγὼ ἀπερνώντας ἀπό την στρατιάν, ἀπάντησα τους Εβραίους τούτους, οἱ οὐ εἶχαν ἐκεῖ εις το τρίστρατον ἓνα ἀγγεῖον γεμάτον κρασί, ἀπό το οἷον ἐγέμισαν ἓνα ποτήριον, και το ἔδωκαν εις τας χεῖρας μου λέγοντες, πῖε το κρασί τούτο ἄ ἐγὼ δε το ποτήριον δεξάμενος, δεν ἠθέλησα να το γευθῶ Ἰουδαϊκῶς, ἀλλά Χριστιανικῶς ἄ ὅθεν κατὰ Χριστόν ευλογήσας αὐτό και σφραγίζοντάς το με το Σημεῖον του Τιμίου και Ζωοποιῦ Σταυροῦ, ἔπια ἀπό αὐτό ὅσον ἠθέλα, το δε ἐπίλοιπον το ἔχυσα εις ἐκεῖνο το ἀγγεῖον, ἀπό το οἷον το εὐγάλαν. Λοιπόν ἡ δική σου ἀγχίνια ἀς κρίνη, ἐάν ἔκαμα δικάως, ἡ ἀδίκως το τοιούτον ἔργον. Ἄκουσας ταῦτα ο Εξουσιαστής, εἶπεν εις τους Εβραίους ἄ δεν ἔπρεπε λοιπόν να ἐγκαλήται τον τίμιον τούτον Πατέρα, επειδή εσεῖς μεν, δια να δεῖξετε τάχα ἀγάπην εις αὐτόν, τον ἐδεξώθητε οἱ ἀπερνούσεν ἐκεῖθεν, και του ἐδώκατε να πῖη ἀπό το δίκόν σας κρασί ἄ αὐτός δε, επειδή δεν ἦτον δυνατόν να σας ἀντιδεξώθῃ, με το να ἦσθε ἀβάπτιστοι, ἐδεξώθη το κρασί οἱ οὐ τον ἐδώκατε ἀπό την ευλογίαν οἱ οὐ εἶχε, και ἔπρεπε μάλιστα να τον ευχαριστήτε δια τούτο, και ὄχι να τον ἐγκαλείται. Λάβετε λοιπόν το κρασί σας, και μὴν ἐνοχλεῖτε παραλόγως τον Ἄγιον τούτον γέροντα. Οἱ δε Εβραῖοι εἶπον, δεν ἠμποροῦμεν κατουδένα τρόπον να λάβωμεν το τοιούτον κρασί, ὡσάν οἱ οὐ ἐδέχθη Χριστιανικὴν σφραγίδα. Τότε τους εἶπεν ο Δουξ ἄ εσεῖς οἱ ἴδιοι ἀπεφασίσατε ἐναντίον σας, ὅτι με δίκαιον τρόπον πρέπει να ὑστερηθῆτε το τοιούτον κρασί, ὡσάν οἱ οὐ εἴσθε ὑστερημένοι ἀπό την ευλογίαν οἱ οὐ ἐδόθη εις αὐτό. Λοιπόν ἀς δοθῆ εις πτωχοῦς Χριστιανοῦς, χωρὶς καμμίαν δόσιν ἢ ἀντιμισθίαν, και οὕτως ἐδόθη το κρασί εις πτωχοῦς Χριστιανοῦς, εις δόξαν του Χριστοῦ, οἱ οὐ νικά τους πανούργους με την ἴδιαν πανουργίαν τους ἄ οἱ δε Εβραῖοι ἔφυγαν ἀπό το Κρήριον σκυθρωποὶ και κατησχυμένοι δια την ἀκαρπον και βλαβεράν πονηρίαν τους. Εἶναι και ἄλλα ἀξιοθαύμαστα του Οσίου κατορθώματα, τα οἱ οὐ σκωπῶμεν συντομίας χάριν.

Οσίως δε και θεαρέστως πολιτευόμενος ο Άγιος, ζήσας χρόνους επάνω από εβδομήκοντα, και μικρόν νοσήσας, απήλθε προς Κύριον χαίρων και αγαλλόμενος, κατά το αφιά 1511 έτος, εν Μηνί Ιανουαρίω κβ'. 22.

Συναθρισθέντες δε οι Ιερείς της πόλεως και οι Άρχοντες μεγαλοπρεπώς αυτόν κηδεύσαντες, τον ενταφίασαν εις τον προρρηθέντα Ναόν. Χρόνου δε παρελθόντος ικανού, δια θείας οπτασίας, ανεκομίσθη το πάντιμον αυτού Λείψανον σώον και ακέραιον, ευωδίαν πνευματικήν αναπέμπον, και μετετέθη εις ξύλινην λάρνακα μέσα εις τον Ναόν του Θεολόγου· και όλοι οι ασθενείς οπού προστρέχουν εις αυτό μετά πίστεως λαμβάνουν την ιατρείαν· ούτω γαρ οΐδε Κύριος δοξάζει τους αυτόν πιστώς δοξάζοντας. Εις δε το αχξδ'. 1669· επειδή ήλθεν εκεί το ασεβέστατον γένος των Αγαρνών, πέρνοντες αυτό το σεβάσμιον Λείψανον οι συγγενείς του, το έφεραν εις την Ζάκυνθον, εν μηνί Αυγούστω, κθ' 29 κακει το δοξάζει με θαύματα και σημεία ο Κύριος ο δοξάζων τους δούλους του, φυλάττων και έως του νυν αυτό σώον και ακέραιον. Τας αυτού Αγίας Πρεσβείας ο Θεός ελεήσαι και σώσαι ημάς. Αμήν.

Το Απολυτίκιον του Αγίου Ιωσήφ

22^α Ιανουαρίου

Ἦχος α΄

Των Κρητῶν τε τον γόνον και Ζακύνθου το καύχημα, των Πατέρων κλέος και δόξα Ιωσήφ τον αοιδιμον· τιμήσωμεν εν ὕμνοις οι πιστοί, ου δόξη αρρήτω η Τριάς, επιμήσατο το σκήνος, διασώσασα άφθορον. Δόξα τω αγιάσαντι αυτόν, δόξα τω στεφανώσαντι, δόξα τω αναδειξαντι φρουρόν, και άμισθον πιστοίς, Ιατρόν τοις κάμνουσι.

Το Απολυτίκιον του Αγίου Ιωσήφ

29^η Αυγούστου

Ἦχος α΄

Δεύτε πάντων Ζακυνθίων φιλεόρτων συστήματα, ὕμνοις και ωδαίς εγκωμίων καταστέψωμεν σήμεραν, Κατάθεσιν Λειψάνου την σεπτήν, Ιωσήφ του εκ της Κρήτης, προς ημάς αναλάμψαντος, οιά περ αστέρος φαειμού, ου τη λάμψει διανοΐαι, των Πιστῶν καταυγάζονται. Δόξα τω αγιάσαντι αυτόν, δόξα τω στεφανώσαντι, δόξα τω ενεργούντι δι' αυτού πάσιν άματα.

Η/Υ επιμέλεια Σοφίας Μερκούρη.